

Καθηγητές... στο Χιούμορ!

Η κρυφή σχέση των Φυσικών Επιστημών με την Κωμωδία

Σε αυτό το άρθρο επιχειρώ να διερευνήσω την «κρυφή σχέση» των Φυσικών Επιστημών με την Κωμωδία, οι οποίες, ομολογουμένως φαίνεται ότι έχουν πολλά κοινά!

Οι εκπαιδευτικοί είναι σημαντικό να διατηρούν την αίσθηση του 'παιχνιδιού' στη διδασκαλία.

– Kenneth J. Eble, συγγραφέας, ακαδημαϊκός

Και ποιος θα διαφωνήσει ότι, όπου υπάρχει παιχνίδι, υπάρχει γέλιο. Τα πρόσωπα αλλοιώνονται ευχάριστα από τις συσπάσεις των προσωπικών μυών που αντανakλούν σε μικρό μόνο βαθμό τον πλούτο των συναισθημάτων που γεννιούνται από το διασκεδαστικό και ενίοτε αστείο στοιχείο που ενυπάρχει στο παιχνίδι: το **χιούμορ**.

Ο εκπαιδευτικός ως «performer»; Ας σοβαρευτούμε λίγο...

Φαίνεται, όμως, ότι ενώ για τους περισσότερους ανθρώπους το χιούμορ είναι σημαντικό για την διαχείριση της καθημερινότητάς τους, στη σχολική πραγματικότητα του εκπαιδευτικού, και πιο συγκεκριμένα στη διδασκαλία, η χρήση του χιούμορ έχει μάλλον περιφερειακό ρόλο. Μια μελέτη που έγινε σε 766 εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης έδειξε ότι οι Έλληνες εκπαιδευτικοί δεν πιστεύουν ότι το χιούμορ είναι σημαντικό χαρακτηριστικό του εκπαιδευτικού, συγκαταλέγοντάς το μάλιστα σε μία από τις τελευταίες θέσεις μιας λίστας χαρακτηριστικών. Οι εκπαιδευτικοί δήλωσαν

ότι το πιο σημαντικό χαρακτηριστικό για έναν εκπαιδευτικό είναι να αποτελεί 'πρότυπο' για τους μαθητές του και όχι να χρησιμοποιεί, έστω και σε μικρές δόσεις, το χιούμορ στην τάξη. Και όλα αυτά, παρά την προσπάθεια που έχει ξεκινήσει από διάφορους επιστήμονες τα τελευταία χρόνια παγκόσμια να χρησιμοποιηθεί το χιούμορ ολοένα και περισσότερο ως εργαλείο για την αποτελεσματική Επικοινωνία της Επιστήμης.

Δεν είναι ασυνήθιστο να ακούει κανείς ακαδημαϊκούς να αναφέρονται στη διδασκαλία ως μία performance – το ασυνήθιστο είναι οποιαδήποτε περαιτέρω ανάλυση ως προς το τι είδος performance είναι.

– Kevin McCarron, ακαδημαϊκός, κωμικός

Αλήθεια, δεν έχουν τα πράγματα έτσι; **Κάθε φορά που κάνουμε μάθημα μέσα σε μια τάξη, δεν δίνουμε κατά κάποιον τρόπο μια 45λεπτη 'performance'**; Κρύβοντας επιμελώς τις προσωπικές μας έγνοιες, δεν προσπαθούμε να αξιοποιήσουμε κάθε παιδαγωγικό μέσο από την πλούσια 'φαρέτρα' μας, προκειμένου να εμπλέξουμε περισσότερο τους μαθητές μας στη μαθησιακή διαδικασία; Μπορεί το σκηνικό μας να είναι απλό, μια έδρα και ένας πίνακας στις περισσότερες περιπτώσεις, αλλά αυτό έχει μικρή σημασία, ακριβώς γιατί η 'παράσταση' δίνεται από τον ίδιο τον εκπαιδευτικό, που πασχίζει να ενεργοποιήσει όσο το δυνατόν περισσότερα μέλη ενός ακροατηρίου εξαιρετικά ετερογενούς: μαθητές χαρισματικούς αλλά και μαθητές αδιάφορους, μαθητές δημοφιλείς αλλά και περιθωριοποιημένους μαθητές, μαθητές ανέμελους, αλλά και μαθητές με προβλήματα στο σπίτι και, σε κάθε περίπτωση... μαθητές που κυριεύονται από το 'τσουνάμι' των ορμονών της εφηβείας.

Ήδη στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση έχει αρχίσει να συντελείται μια ευχάριστη αλλαγή τα τελευταία χρόνια. Η ανάγκη των ακαδημαϊκών να εμπλέξουν περισσότερο τους φοιτητές τους στη μαθησιακή διαδικασία έχει οδηγήσει στην εμφάνιση ενός νέου είδους διάλεξης, που είναι διεθνώς γνωστή με τον όρο **'edutainment'**. Όπως δηλώνεται και από τον όρο, πρόκειται ουσιαστικά για ένα υβριδικό μίγμα εκπαίδευσης (education) και ψυχαγωγίας (entertainment), που στηρίζεται σε περισσότερο ανεπίσημες και λιγότερο δασκαλοκεντρικές μορφές παράδοσης του μαθήματος. Και αυτό γιατί, από ιστορική άποψη, η πανεπιστημιακή διδασκαλία είναι ένα είδος performance, ειδικά στην περίπτωση των διαλέξεων που πραγματοποιούνται σε μεγάλα ακροατήρια. Εκεί το χιούμορ αποδεικνύεται τέλειο όχημα για edutainment. Μπορεί να κινητοποιήσει το συναίσθημα, να τραβήξει την προσοχή, να λειτουργήσει ως παγοθραύστης στη σχέση μεταξύ ομιλητή και ακροατή, αλλά πρωτίστως ... να συμβάλλει αποφασιστικά στην ενίσχυση της ενεργητικής εμπλοκής του μαθητή στη μαθησιακή διαδικασία.

Εκπαιδευτικοί και Stand-up Comedians του κόσμου ενωθείτε !

Αλλά προσέξτε τώρα αυτό:

Αν οι εκπαιδευτικοί είναι πράγματι ‘performers’, τότε το μοναδικό είδος performance που θα τους ταίριαζε περισσότερο θα ήταν το stand-up comedy: μόνο ο εκπαιδευτικός και ο stand-up comedian βασίζονται στη διαρκή αλληλεπίδρασή τους με το ακροατήριό τους.

– Kevin McCarron, ακαδημαϊκός, κωμικός

Ωστόσο, τόσο ο εκπαιδευτικός όσο και ο stand-up comedian διαφέρουν από όλους τους άλλους performers (χορευτές, ηθοποιοί, μουσικοί, κ.λπ.) ως προς το ότι ‘απαιτούν’ από το ακροατήριό τους να κάνει ταυτόχρονα με αυτούς ένα άλλο είδος performance μέσα από την ενεργητική συμμετοχή του στη διαδικασία που συντελείται στο χωροχρονικό συνεχές. Μόνο έτσι μπορεί το ακροατήριο να συμβάλλει αποφασιστικά στη διαμόρφωση ενός μοναδικού κλίματος αλληλεπίδρασης αλλά και της δυναμικής εν τέλει της ιδιόμορφης αυτής, αλλά συνάμα γοητευτικής ‘βιοκοινότητας’. Και το λέω αυτό, επειδή δεν γνωρίζω κανέναν ηθοποιό ή χορευτή που να περιμένει από τους θεατές της παράστασής του να σηκωθούν και να πουν το δικό του μονόλογο ή να εκτελέσουν τις δικές του πιρουέτες.

Αυτό, λοιπόν, που προσπαθώ να πω είναι ότι, αν και η διδασκαλία ως πράξη δεν είναι σε καμία περίπτωση αστεία υπόθεση, **οι εκπαιδευτικοί μπορεί να μοιάζουμε με τους stand-up comedians πολύ περισσότερο από όσο μπορεί αρχικά να πιστεύαμε.** Στην πραγματικότητα, ο εκπαιδευτικός – από όποια βαθμίδα εκπαίδευσης κι αν προέρχεται – μπορεί να μάθει αρκετά από τους stand-up comedians σε σχέση με τη δυνατότητα και τις τεχνικές διαμόρφωσης μιας ιδιαίτερης αλληλεπίδρασης με το ακροατήριό του: μιας αλληλεπίδρασης που θα καταστήσει την μαθησιακή εμπειρία που θα βιώσουν οι συμμετέχοντες μοναδική όσο και ανεπανάληπτη! Και ειλικρινά, δεν βρίσκω κανένα λόγο για να μην είναι μια πράξη διδασκαλίας μοναδική...

Δεν τα γράφω μόνο εγώ...

Buckingham, D., & Scanlon, M. (2003). *Education, entertainment and learning in the home*. Open University Press.

Chaniotakis, N. & Papazoglou, M. (2019). *The Place of Humor in the Classroom*. 10.1007/978-3-030-15202-4_8.

Legény J, & Špaček, R. (2019) Humour as a device in architectural education. *Global Journal of Engineering Education*, 21(1), 6-13.

McCarron, K., & Savin-Baden, M. (2008). Compering and comparing: Stand-up comedy and pedagogy. *Innovations in Education and Teaching International*, 45(4), 355-363.